

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОЄКТ

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Філологія (Українська мова та література)»**

другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізацією (Українська мова та література)
галузі знань 03 Гуманітарні науки
Кваліфікація: Філолог, викладач української мови та літератури

**ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ
РАДОЮ ХДУ**

Голова вченої ради ХДУ _____ В.П. Олексенко
(протокол № _____ від « _____ » _____ 2020 р.)
Освітня програма вводиться в дію з _____ 2020 р.
Ректор _____ О.В. Співаковський
(наказ № _____ від « _____ » _____ 2020 р.)

Херсон, 2020 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма «Філологія (Українська мова та література)» з підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем розроблена на підставі затвердженого Міністерством освіти і науки України стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ від 20.06.2019 № 871) робочою групою ХДУ у складі:

1. **Олексенко Володимир Павлович**, доктор філологічних наук, професор, декан факультету філології та журналістики;
2. **Пентилюк Марія Іванівна**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри мовознавства
3. **Гайдаєнко Ірина Василівна**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри мовознавства;
4. **Климович Світлана Миколаївна**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови;
5. **Демченко Алла Вікторівна**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури.

Студенти:

6. **Ястреб Наталія** – студентка 1 курсу СВО «магістр», спеціальності 035 Філологія (Українська мова та література).

Стейкхолдери:

7. **Галаган Олена Ярославівна** – керівник відділу по роботі з іноземними громадянами та особами без громадянства Херсонської державної морської академії.
8. **Кований Андрій Олександрович** – старший інспектор прес-служби Управління патрульної поліції в Херсонській області.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. **Бондарева Олена Євгенівна** – доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури та компаративістики Київського університету імені Б. Д. Грінченка.
2. **Марецька Людмила Петрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії й методики викладання навчальних дисциплін Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.
3. **Форманова Світлана Вікторівна** – доктор філологічних наук, професор кафедри української мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

**1. Профіль освітньо-професійної програми «Філологія (Українська мова та література)»
зі спеціальності 035 «Філологія»**

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурно-го підрозділу	Херсонський державний університет, факультет української філології та журналістики
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр філології, філолог, викладач української мови та літератури
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Філологія (Українська мова та література)» другого (магістерського) рівня вищої освіти
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію Серія НД № 2288962
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, EQ-EHEA – другий цикл, EQFLLL – 8рівень
Передумови	Наявність ступеня бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста.
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До 01 липня 2020 року.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://www.kspu.edu/About/Faculty/IPhilologyJournalizm/abiturienty/oop.aspx
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, у діяльності, пов'язаній із аналізом, творенням (зокрема перекладом) та оцінюванням письмових і усних текстів різних жанрів та стилів, організацією успішної комунікації різними мовами. Формування загальних та фахових компетентностей для виконання професійних завдань та обов'язків освітнього, дослідницького та інноваційного характеру в галузі лінгвістичної та літературознавчої наук та методики вищої школи, здатності до педагогічної діяльності в умовах закладів вищої освіти.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	03 Гуманітарні науки 035 Філологія 035.01 Українська мова та література Мультидисциплінарна (українська мова, література, методика їх викладання у закладах вищої освіти). Обсяг обов'язкових компонентів – 75 %. Обсяг вибіркових компонентів – 25 %.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма має академічну орієнтацію.

Основний фокус освітньої програми	Спеціальна освіта з української мови та літератури. Ключові слова: мовознавство, літературознавство, методика викладання української мови та літератури у закладах вищої освіти, переклад, комунікація.
Особливості програми	Акцент на високий рівень професійної підготовки, глибокі знання із мовознавства, літературознавства. Спеціальна освіта в галузі української філології. Об'єктом професійної діяльності є мова (в синхронному/діахронному, стилістичному, соціокультурному та інших аспектах); література й усна народна творчість; жанрово-стильові різновиди текстів; переклад; міжособистісна, міжкультурна та масова комунікація в усній і письмовій формі.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Магістр філології може працювати в науковій, літературно-видавничій, освітній галузях; у друкованих та електронних засобах масової інформації; у фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування, музеях, мистецьких і культурних центрах тощо. Згідно з Національним класифікатором професій ДК 003:2010, з урахуванням наказу від 15 лютого 2019 року № 259 «Про затвердження Зміни № 8 до національного класифікатора ДК 003:2010» фахівці, які здобули освіту за освітньою програмою Філолог (Українська мова і література), можуть обіймати такі первинні посади: 2444.2 Філолог 2444.1 Філолог-дослідник 2451 Професіонали в галузі літератури 2451.1 Літературознавці 231 Викладачі університетів та вищих навчальних закладів 2310 Викладачі університетів та вищих навчальних закладів
Подальше навчання	Мають право продовжити навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Ґрунтуються на принципах студентоцентризму та індивідуально-особистісного підходу; реалізуються через навчання на основі досліджень, посилення практичної орієнтованості та творчої спрямованості у формі комбінації лекцій, практичних занять, самостійної навчальної і дослідницької роботи з використанням елементів дистанційного навчання, виконання творчих і дослідницьких проєктів, виробничих практик, підготовки і захисту кваліфікаційної роботи.
Оцінювання	Внутрішня система забезпечення якості освіти Університету здійснює безперервний моніторинг якості освітніх послуг, що

	представлені поточно-підсумковим контролем: письмові та усні екзамени, заліки, поточні контрольні роботи, звіти з практики, тести, атестація здобувачів вищої освіти та захист кваліфікаційної роботи. Оцінювання здійснюється за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно; зараховано, незараховано), системи ECTS та 100-бальної системи.
6 – Програмні компетентності	

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК-1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК-2 Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК-3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК-5 Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>ЗК-6 Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК-7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК-9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК-10 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК-11 Здатність проведення досліджень на належному рівні.</p> <p>ЗК-12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК-1 Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.</p> <p>ФК-2 Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.</p> <p>ФК-3 Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки.</p> <p>ФК-4 Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.</p> <p>ФК-5 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.</p> <p>ФК-6 Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.</p>

	<p>ФК-7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.</p> <p>ФК-8 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.</p> <p>ФК-9 Здатність ефективно й компетентно проводити заняття різних видів у закладах вищої освіти.</p>
<p>7 – Програмні результати навчання</p>	
	<p>ПРН-1 Оцінювати власну навчальну та професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення; розуміти основні теоретичні дисципліни в обсязі, необхідному для розв'язання професійних дослідних і педагогічних завдань; мовознавчі та літературознавчі дисципліни в синхронії та діахронії; усіх розділів української мовознавчої науки та української літератури.</p> <p>ПРН-2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами; вміти вести іноземною мовою бесіду-діалог наукового характеру, користуватися правилами мовного етикету, читати літературу зі спеціальності, перекладати тексти філологічної проблематики, складати анотації, реферати, наукові виступи іноземною мовою.</p> <p>ПРН-3 Застосовувати сучасні методика і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.</p> <p>ПРН-4 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.</p> <p>ПРН-5 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня; управління освітнім процесом; ефективне здійснення комунікативно-навчальної функції (з охопленням інформаційного, мотиваційно-стимулюючого та контроль-коригуючого компонентів); конструктивно-проектних функцій: планувати і творчо конструювати робочий процес; організаторської функції: творчо розв'язувати методичні задачі в процесі роботи, вносити до планів науково виражені корективи з метою досягнення бажаного результату.</p> <p>ПРН-6 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.</p> <p>ПРН-7 Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці; усвідомлювати проблеми сучасної лінгвістики; систему лінгвокультурологічних знань, специфіку мовних картин світу й у відповідних особливостях мовної поведінки носіїв; принципи лінгвістичного аналізу тексту;</p>

	<p>засвоїти знання про мову як суспільне явище, її зв'язок з мисленням, культурою та суспільним розвитком народу; історію лінгвістичних учень і методологію мовознавчих досліджень.</p> <p>ПРН-8 Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства; розуміти особливості художньої літератури, осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства, мати уявлення про поетику літературного твору, художнього тексту, про множинність його інтерпретацій, варіативність підходів; аналізувати твори сучасної та класичної літератури з точки зору їхнього ідейно-естетичного змісту, композиційних та індивідуально-стильових особливостей; вільно володіти принципами та методами літературознавчого аналізу художнього тексту та інтерпретації літературного твору; глибоко знати проблеми вивчення літературних напрямів, стилів, системи художніх образів і жанрів, сюжетно-композиційних особливостей творів, засобів художньої виразності; усвідомлювати природу і сутність національних традицій у галузі літератури та мистецтва, вирізняти загальносвітове, європейське і специфічно національне в розвитку літератури.</p>
	<p>ПРН-9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти українського мовознавства та літературознавства; самостійно проводити дослідницьку роботу, пов'язану з українською мовою та літературою; аналізувати, інтерпретувати і представляти результати дослідних і практичних робіт за затвердженими формами; ставити і вирішувати на основі наявних даних прикладні завдання, пов'язані з використанням мови та літератури в процесах освіти, комунікації.</p> <p>ПРН-10 Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів української мови та літератури; працювати з науковою літературою, визначати суть та характер нерозв'язаних наукових проблем; узагальнювати й класифікувати емпіричний матеріал, вирішувати завдання пошукового та проблемного характеру тощо.</p> <p>ПРН-11 Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.</p> <p>ПРН-12 Дотримуватися правил академічної доброчесності; виявляти спроможність працювати самостійно та в групі, уміти отримати результат в умовах обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.</p> <p>ПРН-13 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються; забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання української мови і літератури в повному обсязі освітньої програми «Філологія (Українська мова та література)»; логічно будувати освітній процес в освітніх закладах різного типу і рівня акредитації.</p>

	<p>ПРН-14 Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів; здійснювати переклад англійськомовних текстів різних функціональних стилів.</p> <p>ПРН-15 Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.</p> <p>ПРН-16 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; підвищувати власний професійний рівень, вдосконалювати кваліфікацію.</p> <p>ПРН-17 Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>До реалізації програми залучаються науково-педагогічні працівники університету з науковими ступенями та/або вченими званнями, а також висококваліфіковані спеціалісти: доктори наук, професори, кандидати наук, доценти, котрі є штатним співробітниками Херсонського державного університету та запрошені фахівці.</p> <p>Гарант освітньої програми: Демченко А.В. – кандидат філологічних наук, доцент.</p> <p>З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Кабінети комп'ютерної техніки, спеціалізовані кабінети, що створюють умови для набуття студентами спеціальних компетентностей за спеціальністю 035 Філологія.</p> <p>Вимоги до спеціалізованих кабінетів визначаються окремим документом, що затверджується рішенням НМР університету.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> - офіційний сайт ХДУ: http://www.kspu.edu/About.aspx?lang=uk; - точки бездротового доступу Інтернет; - наукова бібліотека, читальні зали; - Херсонський віртуальний університет http://dls.ksu.kherson.ua/dls/Default.aspx?l=1; - система дистанційного навчання «KSU Online»; - електронна бібліотека http://elibrary.kspu.edu/; <p>хмарні сервіси Microsoft.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підготовка магістрів за кредитно-трансферною системою. Обсяг одного кредиту 30 годин.
Міжнародна кредитна мобільність	Можливість академічного стажування студентів у закладах вищої освіти –партнерах (за наявності відповідних угод).
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	У межах ліцензійного обсягу спеціальності та за умови попередньої мовленнєвої підготовки.

**2. Перелік компонент освітньо-професійної програми
та їх логічна послідовність**

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, атестація)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Основи наукової комунікації іноземними мовами	3	диф. залік
ОК 2.	Філософія та методологія науки	3	диф. залік
ОК 3.	Педагогіка і психологія вищої школи	3	диф. залік
ОК 4.	Методика викладання української мови у закладі вищої освіти	5	екзамен
ОК 5.	Методика викладання української літератури у закладі вищої освіти	5	екзамен
ОК 6.	Лінгвістичний аналіз тексту	5	диф. залік
ОК 7.	Інтермедіальні студії	5	диф. залік
ОК 8.	Сучасна українська література	5	екзамен
ОК 9.	Проблемні питання граматики	5	екзамен
ОК.10.	Виробнича практика	16,5	диф.залік
ОК.11.	Підготовка до атестації та атестація здобувачів вищої освіти	12	захист
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		67,5	
Вибіркові компоненти ОП			
ВК 1.	Дисципліна вільного вибору студента	3	диф. залік
ВК 2.	Дериваційний синтаксис/ Інтелектуальна власність	3	диф. залік
ВК 3.	Індексування наукових праць/Гендерні аспекти сучасної української прози	3	диф. залік
ВК 4.	Практичний курс перекладу англійськомовних текстів/ Методологія і методи лінгвістичних досліджень/ /Сучасні наукові лінгвістичні парадигми	3	диф. залік
ВК 5.	Гендерна лінгвістика/Методологія і методи лінгвістичних досліджень/Урбанолінгвістичні студії	3	диф. залік
ВК 6.	Жанри віртуальної літератури/ Напрями сучасного літературознавства	3	диф. залік
ВК 7.	Порівняльна лексикологія української та англійської мови/ Комунікативна лінгвістика	4,5	диф. залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		22,5	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.2. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ОПП

I курс		II курс
I семестр	II семестр	III семестр
Основи наукової комунікації іноземними мовами <i>диф.зал.</i>	Педагогіка і психологія вищої школи <i>диф.зал.</i>	Дисципліна вільного вибору студента <i>диф.зал.</i>
Філософія та методологія науки <i>диф.зал.</i>	Сучасна українська література <i>екз.</i>	Гендерна лінгвістика/Методологія і методи лінгвістичних досліджень/Урбанолінгвістичні студії <i>диф.зал.</i>
Методика викладання української мови у закладі вищої освіти <i>екз.</i>	Проблемні питання граматики <i>екз.</i>	Жанри віртуальної літератури/Напрями сучасного літературознавства <i>диф.зал.</i>
Методика викладання української літератури у закладі вищої освіти <i>екз.</i>	Дериваційний синтаксис/Інтелектуальна власність <i>диф.зал.</i>	Порівняльна лексикологія української та англійської мови/Комунікативна лінгвістика <i>диф.зал.</i>
Лінгвістичний аналіз тексту <i>диф.зал.</i>	Індексування наукових праць/Гендерні аспекти сучасної української мови <i>диф.зал.</i>	Виробнича практика (асистентська) <i>диф.зал.</i>
Інтермедіальні студії <i>диф.зал.</i>	Виробнича практика (філологічна) <i>диф.зал.</i>	Підготовка до атестації здобувачів вищої освіти (у т.ч.переддипломна практика) <i>захист дипл. роботи</i>
	Підготовка до атестації здобувачів вищої освіти (у т.ч.переддипломна практика) <i>захист дипл.роботи</i>	Атестація здобувачів вищої освіти <i>захист дипл. роботи</i>

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми «Філологія (Українська мова та література)» проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Завершується атестація врученням документа встановленого зразка про

присудження ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Філолог, викладач української мови та літератури.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ВК 1	ВК 2	ВК 3	ВК 4	ВК 5	ВК 6	ВК 7
ПРН-1		+		+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
ПРН-2	+	+			+	+	+	+			+	+	+		+		+	+
ПРН-3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+
ПРН-4			+	+	+			+	+		+		+	+	+	+	+	+
ПРН-5		+	+	+	+						+		+	+		+	+	+
ПРН-6	+			+	+	+	+	+	+	+	+				+	+		+
ПРН-7						+			+		+		+		+		+	+
ПРН-8							+	+			+			+		+		
ПРН-9						+	+	+	+				+	+	+	+	+	+
ПРН-10	+					+	+	+	+					+		+		
ПРН-11	+	+	+			+	+	+	+		+		+		+		+	+
ПРН-12				+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+
ПРН-13					+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+
ПРН-14	+					+	+				+		+		+		+	+
ПРН-15		+				+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+
ПРН-16		+	+	+	+	+	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+
ПРН-17						+	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+